

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Veritates Æternæ Ex Prima Hebdomade Asceseos
Jgnatianæ Petitæ**

Vogel, Matthäus

Constantiæ, 1731

Consideratio IX. De Pœnis Inferni.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60667)

egissem. Dedisti gratiam, ut veritates adeo salubres agnoscerem, & sanctiora contilia caperem, da, quaeso, & gratiam novam implendi. Rex tremendæ Majestatis, qui salvandos salvas gratis, salva me fons pietatis! Recordare Jesu pie, quod sum causa tuæ viæ, ne me perdas illa die &c. ex hymno: *Dies ira.*

Ad B. Virginem. O Mater misericordiarum, Mater Judicis mei! hanc mihi potenti tuæ intercessionem gratiam impetra, ut Judicem meum nullo amplius peccato offendam, sed Eum per vitam Christiano dignam mihi conciliem. Ora pro me, ne æternum ab illo separer. *sub*
uum præsidium confugimus &c.

Consideratio IX.

De Poenis Inferni.

Recitatâ Oratione imaginare tibi voraginem aliquam tetram, flammam undique eructantem, tenebris formidabilem, spectris horridam, plenam Damnatis vario tormentorum genere cruciatis. Pete à DEO gratiam agnoscendi, quantas in orbe altero poenas DEUS peccatoribus destinaverit, ut ad cavendas ejus offensas compellaris.

Pars I.

Pœnæ Corporis à Damnato sustinendæ.

Doctrina cum reflexionibus. Res, quæ in manibus est, usque adeo terrifica Sanctis iem
per

per visa, ut ad solam ejus memoriam contremuerint. *Totus tremo atque horreo*, ait S. Bern. *ad memoriam istius regionis, & concussa sunt omnia ossa mea.* Sed descendamus in Infernum viventes, ne descendere cogamur morientes; nullus enim, qui gehennam habet ante oculos, incidet in eam. Quid verò est Infernus? hoc enim videndum est primò. Quid est Infernus? explicari si à me posset, Infernus non esset: describi potest, adumbrari potest, explicari non potest. In Evangelio vocatur: *Locus tormentorum.* Est Infernus locus in medio terræ ad peccatores æternum puniendos à DEO destinatus; locus horroris & confusionis; abyssus omnium miserrimarum; locus tormentorum; hoc est, ubi non nisi tormenta, non nisi cruciatus, non nisi supplicia; ubi bonum nullum, nulla requies, nullum solatium. Damnatorum enim status cum pura sit infelicitas, nihil potest admittere jucunditatis: qui eò detruditur, valedicere debet universis & corporis & animæ bonis. Considera, quid quid potes, serenum dièi jubar, vernantes campos, ludos, convivia, opes, famam, honores, amicitias, & si quæ sunt alia, quæ hominem possunt oblectare, & dic: nihil ex his omnibus ad damnatos pertinet. Finge ergo, damnatos omni carere pœna; non sit in inferno, nisi sola hæc bonorum omnium carentia; an non infernus abundè esset formidandus? vivere semper sine requie, sine solatio, sine pace ô quid est? quam durum accidet homini, qui tantopere vo-

luptatibus adhæsit! Cum verò infernus sit etiam collectio omnis mali, ô quàm redditur formidandus! Nunquam in mundo cumulus malorum omnium premit; unum tantum alterumve affligit: non omnibus simul membris laborat æger; ast inter inferos omnis dolor, nullum gaudium; omne malum, nullum bonum; verbo Locus tormentorum est.

Quæ verò & qualia in inferno tormenta sunt, quanta illa sunt? Studiosus quidam apparuit Magistro suo, hoc ipsum quærenti respondit: non quærendum est, quales in inferno pœnæ sint, sed quales non sint; quia omnes ibi sunt. Magnitudinem quod attinet, communis doctrina hæc est: minimum inferni tormentum minus est omnibus illis suppliciis, quæ ab hominibus vel excogitata sunt, vel excogitari possunt. Hinc fuit, qui redivivus à morte, visis antea inferni suppliciis, terribilem egit pœnitentiam: quærat tibus verò, quomodo adeò terrifica tolerare valeat, reposuit: acerbiora vidi! acerbiora videri. Imaginare tibi hîc nonnihil varia tormenta, quibus Sancti Martyres affecti sunt, & cogitare, minus omnibus acerbiora esse inferni supplicia. Fuit Martyres, qui virgis multoties cæsi ad cruorem excoriati vivi, lapidati, per medium secti sunt, quorum vulneribus acetum cum sale infusum, qui craticulæ ardenti fuere impositi, aut vivo lento igne combusti; qui mille aliis modis cruciati sunt. Acerbiora his omnibus sunt inferni supplicia. Quin S. Chrysost. dicere ausus est hæc

hæc omnia ludicra tantum esse, & jocos, si tormentis infernalibus comparentur. O Studiose, si ludicra, si joci sunt, quidquid passi sunt Martyres, quidquid barbaries excogitavit humana, quidquid mens humana concipere valet, quanta, o quanta necesse est, sint inferorum tormenta!

Numerum videamus. Quot ergo pœnas peccatoribus in loco hoc terribili destinavit vindex DEus? Numera stellas, si potes; numera arenas in littore maris. Scripturæ oraculum est: *Omnis dolor irruet super eum.* Omnis dolor! ah quid hoc? Collige, quotquot in mundo vides, audis, legis morborum genera, & dic: ista omnia & multò plura sunt inter inferos. Nullum ibi membrum, nullus sensus absque pœna & dolore.

I. Oculi torquentur videndo squallorem & horrorem carceris, nigredinem fumi, tenebras Cymmeriis terriores, ignium volumina usque adeò grandia, ut nullius ne Babylonica quidem fornacis flammæ conferri possint; videndo damnatos varios variis suppliciis cruciatos; videndo instrumenta tormentorum, catastas, rotas, ignes, serpentes; videndo turpissima spectra dæmonum; quorum tanta est foeditas, ut viso eorum uno S. Catharina Senensis dixerit, malle se per viam prunis ardentibus stratum ad extremum usque mundi diem incedere, quàm tetrum adeò monstrum iterum intueri. Sic nempe plectit Divina Justitia abusum oculorum; sic punit aspectum imaginum turpium, rerum inhonestarum, alterius sexûs personarum. Sic puniet

tuam, mi Studiose, oculorum libertatem, nisi tu corrigas. Cave, oculos tuos in objecta illicita coniicias, nisi sic torqueri inter inferos velis. Terribile esse hoc oculorum supplicium ex eo collige, quod sine nausea & horrore non possunt aspicere ægri alicujus ulcera, cadaver aliquot jamjam à vermibus arrosum &c. & quid hæc sunt, si inferno conferas?

2. Aures cruciantur non audiendo nisi tua convitia & exprobrationes, quibus damnati se invicem lacesunt, atque assidue execrantur audiendo horrendas vociferationes, ululatus, rugitus, maledictiones, latratus tot bestiarum, quot damnatorum; audiendo stridorem dentium, planctum & fletum, gemitum intolerabilem ex desperatione ortum, strepitus catenarum, ollarum bullientium fremitus, dæmonum illusiones, damnatorum sociorum suam insaniam deplorantium lamenta. Sic plectit Divina justitia peccata per auditum commissa, audiendæ detractiones, cantilenas obscenas &c. Sic perueniet te quoque, si aures tuas non obturaveris ad cantilenas ejusmodi, aut sociorum malorum invitationes. Terribile esse supplicium, ex eo collige. Musica etiam suavissima, si nimis clamorosa est, auditu molesta est. Quid dicam de clamore infantis, de latratu canis, de stridore januæ &c. quàm molestæ accidunt nobis ejusmodi! Et quid sunt inferno collatæ?

3. Odoratus damnatorum torquetur fœtor terribili. Major in inferno fœtor est, quam quem

quem omnia mortuorum cadavera exhalant. Finge tibi campum aliquem amplissimum, bestiis putrefactis conspersum: ô quis fœtor! quàm intolerabilis! Accedit, quòd in die iudicii omnes mundi spurcitia, omne lutum, omnes sordes confluxuræ sint in Tartara. Ipsa damnatorum corpora fœtorem adeò terribilem exhalabunt, ut vel unum eorum, teste S. Bonaventura, orbem universum posset inficere: quid ergo tot eorum millia agent? Fœtor hic oritur etiam ex pice, sulphure &c. Et sic punit DEus delicatulos illos, qui tantam in odoribus preciosis, in pulvere cyprio, in floribus &c. vanitatem quærunt. Puniet etiam te, si ejusmodi ineptiis nimium adhæreas. Terribile esse supplicium, ex eo collige, quòd modicum quemcunque fœtorem è candela extincta, è carcere, è fimo, è sordibus ferre non possint delicatæ nares. Et quid hæc sunt infernali fœtori collata?

4. Gustus cruciatur fame & siti planè terribili, aut cibis talibus, qui horrorem potius & cruciatum augeant, sulphure scilicet, pice, serpentibus &c. *Ignis & sulphur pars calicis eorum*, ait Scriptura. Sic punit DEus excessum in cibo & potu; sic intemperantiam in hospitiiis, sic potationes, sic convivia nimia, sic linguæ vitia, loquelas turpes, mendacia, detractiones &c. castigat. Te quoque sic castigabit, Stupidiose, si in cibo & potu sis intemperans, si linguâ abutaris ad loquenda turpia, ad canenda inho-

inhonesta &c. Terribile esse supplicium, ex eo collige, quod grave tibi accidat unius etiam horulæ sitim perferre. Et quid hoc inferno collatum?

5. Tactus, uti plùs ac cæteri sensus peccavit, ita terribiliùs punietur. Sentit damnatus in corpore suo primùm flammās illas ardentes, illisque se prorsus immersum esse conspicit: o quo dolore! sentit dolores quoscunque excogitabiles, quibus hac in vita humana cruciari potest infirmitas: sentit dolores dentium, o quàm vehementes! dolores calculi, o quàm acerbos! dolores colicæ, o quàm intensos! dolores capitis, manuum, renum, viscerum, &c. quos non? Cruciatur Tactus cubatione durissimâ, non in lecto molli, sed super prunas ardentes: cruciatur membrorum laceratione, verberatione, ustione, frigore, calore, modisque aliis innumeris. Atque hoc modo punit Deus peccata toto corpore admissa per otiosum lusum impuros, choreas, recreationes illicitas, tactus nefarios &c. Sic te quoque puniet, si membris tuis ita abuti perrexeris: si omnia corpori & genio tuo permiseris. Terribile verò esse tormentum, ex hoc colliges, si tecum expendas, quàm te affligat lectus durior, levis dentium aut capitis dolor, leve frigus, calor nimius, aliæque non nihil molestæ: quæ omnia quid, quæso, sunt inferno collata? Ex his, quæ dixi, vides, non fore in corpore damnati membrum, non sensum, cui sua non sit

fit destinata pœna major vel minor pro gravitate peccatorum.

Sed enumeremus aliquot supplicia in particulari, quibus damnati corpus cruciabitur, & suum cuivis documentum subnectamus.

I. Inter præcipua inferni tormenta sunt Tenebræ formidabiles. *In aeternum non videbunt lumen*, minatur DEUS. Ardet equidem ignis infernalis, sed non lucet, nisi ut damnatus videat socios suos, videat dæmones, eorumque aspectu crucietur acerbius. Hærent ergo miseri in perpetuis tenebris. O quàm hoc formidabile! Nox una, ô quàm longa subinde ægro videtur! aut si quis cogatur versari in carcere, ô quàm ei molestum accidit omni solatio lucis destitui! Et quid in inferno erit? quanto horrore damnatos afficiet horridus ille carcer infernalis, perpetuis involutus tenebris! Et hæc est damnatorum pœna, quòd, dum viverent, oderint lucem, quæsierintque loca peccandi, ubi securius liberiùsque peccarent ab hominum conspectu remoti. Studiosè, num habitare poteris cum tenebris istis tristissimis in perpetuum? experire de nocte, dum fortè somnum conciliare tibi non potes; vide, quàm molesta tibi accidat lucis absentia. Quid ergo inter inferos ages? an potes tenebras illas terribiles tolerare? si non potes, cave, accedas loca illa, ubi te remotum credis ab oculis hominum, & idcirco liberiùs à te peccari posse credis: oculos hominum effugere poteris, non DEL.

2. Altera poena est fletus. *Ibi erit fletus & stridor dentium*, ait Christus: fletus adeò terribilis, & rugitus, & ululatus audientur. ut ad insaniam te uno momento redigerent. si ea audire jam contingeret. Cogita Neronis hortos, qui Christianos palis affigi jussit, circa hortum positos, atque ita lento igne cremari inter miseros profectò ululatus. Adverte tamen, per lacrymas infernales nullo modo egeri aut minui dolorem; lacrymæ enim illæ otiosæ sunt, & potius nutrimenta ignis. Antea damnatus unicâ etiam lacrymâ potuisset paratos sibi æternos ignes extinguere, jam nec per plures oceanos potest. Hinc S. Macarius agebat: *Ploremus, fratres, antequam migremus eò, ubi lacryma comburunt corpus.* Est autem hæc poena immodicorum risuum, jocorum inhonestorum & lascivorum, facetiarum turpium &c. *Vae vobis, qui ridetis, quia flebitis*, minatur Incarnata Veritas: per risum intellige sollicitam nimis voluptatum illicitarum quæstionem, verbo, factove fieri solitam. Studiose, fletum hunc & ululatum an ferre poteris? nec inconditum infantis clamorem, nec canis latratum ferre potes; & quomodo ea, quæ dixi, tolerabis? ergo cave jocos illiberales & impuros, mendacia jocosa, voluptates illicitas.

3. Alia poena est fames & sitis. Fames tormentum asperum. O videre posses urbem aliquam fame pressam, quàm terribile hoc foret oculis tuis spectaculum! fames per novem dies pro-

protracta adegit homines, ut muribus, equinis & asininis carnibus, corio, fœno, quin & carne ex proprio corpore resectâ velut deliciis vescerentur miseri. Quid ergo fames unius mensis ageret? quid ager æterna fames? *famem patientur ut canes*, ait Scriptura. O quas delicias dares damnatis, si eis proiiceres mures, asinos, fœnum &c. Habent quidem & illi cibos suos! habent bufones, habent serpentes, habent dracones, habent similia alia, ô quàm lautas cupedias! Sitis tormentum pariter terribile. Hinc Epulo ille dives guttulam aquæ tam enixè petiit. Habent quidem & fel draconum, venenum aspidum, habent sulphur; sed ô misera sitis levamenta! Pœnam hîc habes gulæ à damnatis antea exercitæ. O quomodo sapient tenellulis illa, quæ diximus, bel-laria, qui jam de cibis non satis opiparè paratis conqueruntur; qui cibo quodam recenti abstinere rem credunt intolerabilem; qui non nisi lautitias in cibo quærunt! O ut sapiet potus ille infernalis illis, qui jam vina optima quærunt in hospitiiis; qui minimam etiam potûs molestiam ferre detrectant! Studiosè, an poteris ferre famem hanc & sitim? experire nonnihil tempore æstivo, differ potum; experire per jejunium, differ cibos in alterum aut tertium diem. Si ita non potes, mortifica gulam tuam; non conquerere de cibis congruenter statui tuo paratis; non quære per media illicita lautitias in cibo & potu; abstine subinde
uno

uno aut altero bolo gratiores, dum prandes aut cœnas; abstine primitiis frugum v. g. pomorum, cerasorum, uvarum &c. fuge cauponas & hospitia, potationes, ebrietatem &c.

4. Tormentum aliud foetor est: *Erit pro suavi odore foetor.* Tu si istud ferre non potes, noli jam nimium blandiri odoratui tuo per flores, res odoriferas &c. B. Aloysius, ut odoratum mortificaret, nunquam florem decerpere notatus est.

5. Ignis tormentum infernale non postremum est. Dari hunc in orco certum est ex verbis Christi. Ignis tormentum terribile etiam in mundo censetur; hinc plerumque à tyrannis ultimò usurpatus est ad torquendos Martyres. Accede, quæso, fornacem pistoris cujusdam aut vitriarii; vide terrifica flammarum volumina; experire calorem; & ô Superi! quàm terribile esset tormentum, vivum in flammis illas abiici! terribilius est lento igne comburi. Constat ex historiis, fuisse, qui per tres aut quatuor horas vivi inter flammis steterint, antequam earum vehementia consumerentur. O pœnas! ô supplicium! experire vim ignis vel in modica candela: ô! ut tibi horrorem mox incutit! & quid erit incendium ingens? quin congrega unum in cunululum omnia mundi incendia, & confer flammis infernalibus: scis, quanta illa sint? S. Augustinus ait, quantus est ignis pictus, si comparetur igni vero, tantum esse omnem ignem nostrum infernali collatum. O Cœlites quid hoc? ignis pictus

pictus sit omnis noster ignis infernali collatus, licet magnus sit & vehemens? ignis pictus? quid ergo, ô quid erit ignis ille tartareus? ignis in furore Domini succensus? O quàm triste foret spectaculum videre damnatum aliquem flammis & incendiis undique involutum! totum, totum ignem cerneremus. Ignis est sanguis ejus, ignis oculi, ignis nares, ignis os & labia, ignis facies, ignis manus, ignis pedes, ignis ossa, ignis medullæ ossium, omnia, omnia ignis, omnia flammæ, Spectaculum acerbum visu, quid dicam toleratu? Ignis iste terribilis potissimum pœna est ignis alterius, quem in hominum, præsertim adolescentum animis hostis tartareus succendit. Quis ille? lascivus est, & impurus. Hoc est, ignis infernalis pœna est libidinis & impuritatis cogitatione, verbo, opere admissæ; sive fiat per tactus nefarios, sive per aspectus illicitos, sive per loquelas & cantilenas impuras, sive per lusus inhonestos, sive alio quocunque modo: est pœna peccati, quod Castitati adversatur. O mi DEUS, quàm multos tartarea hæc flamma in juventute corripit! scintillam concipiunt innocentes multi, dum sermonibus liberioribus, aut lectione impurâ, aut aspectu inhonesto se pascunt; quæ scintilla, ô in quàm tetra erumpit incendia! Studiose, age, sincerè mihi ediffere, potesne habitare cum igne illo tartareo? potesne? ah timeo, ne minimè possis: video enim, quòd modicum quemcunque calorem ferre nequeas; quomodo ergo ignes illos feres? discendum ta-

men

men est, si peccare velis. Age, candelam accende; extende manum tuam; candelæ ardenti saltem digitum unum impone; tene immotum. Quamdiu hoc fiet? ah! mox retrahes. Quid si ergo major foret ignis ille, quid ageres? an sustinere posses? multò minùs. Quà ergo tandem ratione ignes tartareos feres, cum pictum hunc ignem non valeas sustinere? quomodo peccare audes, si ignem illum ferre non valeas? Imaginare hîc tibi rogum aliquem ardentem: veniat, qui tibi ponat in mensa potum dulcissimum, cupedias gratissimas, thesauros ingentes, totum etiam regnum, dicatque tibi: ecce hæc omnia dabo tibi, si per unicum etiam quadrantem tantum, imò si per spatium, quo una Oratio dominica recitari potest, in rogo hoc ardenti sedere velis. Quid dices? an rebus propositis frui desiderans in ignem te coniicies? res revera magnæ sunt; spatium doloris breve. Quid eliges? si bene te novi, procul, procul ista, inquires; desiperem, si hoc agerem: tanti ardere non emo: si non unum modò, sed mille adderes regna, tam chara mihi non sunt, ut eorum amore has flammæ subeam, licet & periculum mortis abesset. Prudens foret hæc tua responsio. Vertamus jam rem. Finge, thesauros illos & regna & cupedias jam esse tua: veniat, qui te arreptum iniicere vellet in rogum illum accensum, ut per unius horæ quadrantem ibi arderes, nisi thesauros omnes & regna & hortos & palatia ei concederes. Quid, quæso, eligeres?

quid

quid ageres? an malles retinere ista omnia, & brevem accensi rogi calorem tolerare? revera non ageres. *Ite, ite sceptrâ, diceres, ite opes & voluptates omnes, tantum vos non amo, ut vos retenturus tanta pati velim.* Et ista sana responsio foret. Jam verò animum tuum adverte: attende, mi Studiose: minatur DEUS rogos tartareos, minatur flammâs non ad unius horæ spatium, sed in æterna sæcula duraturas, nisi dimittas voluptates illas illicitas, quas in peccato illo, in illa impuritate quæris; nisi recedas à consortio illo pravo; nisi extirpes consuetudinem illam detestandam; nisi, ut rein verbo, à peccato desistas. Quid ages? ad eone chara tibi voluptas illa est, illa amicitia an adeò jucunda, illud gaudium in peccato quæsitum adeò ingens, ut malis incendium eligere perpetuum, quam istis valedicere? Expende seriò, & responde. Promittit tibi dæmon voluptatulam in peccato, in otio, in lusu, in potationibus, in lascivia; ex parte altera DEUS ostendit ignem, quem non ad quadrantem horæ, sed per omnem æternitatem sustinere cogêris, si voluptatem tibi oblatam eligas. Quid ages? an, ut voluptate istâ fruaris, æterna vis subire incendia? Stultissimus profectò es, si ita decernas. Rogum per quadrantem sustinere non vis pro regno integro; & pro voluptate levi vis orcum sustinere? quæto, ubi mens? ubi ratio tua? Obsecro te, expende rem hanc seriò, & statue, ab omni voluptate illicita, præsertim impurâ abstinere: statue, omnia

omnia peragere, quæ DEUS præcipit, licet molestæ, ut evadas ignes perpetuos. Cave ab omni umbra peccati, quod Castitati adversatur. Ardor gehennæ extinguat ardorem libidinis. Maxima juvenum pars peccato huic ruinam debet in vita hac, utinam non & damnationem in altera! Hoc certum, si centeni damnantur juvenes, nonaginta novem ob detestabile hoc vitium damnari. Tu fuge, tu detestare: si vero immerfus luto hæres, eripe te quamprimum. Inferni memoria omnem ejuscemodi voluptatem tibi reddet invisam. Josaphat princeps regius ad violandam Castitatem tentatus in somno videt paratos sibi ignes perpetuos; audit vocem: hic sceleratorum carcer est, qui se foedis adeo peccatis contaminant. Rediit ad se in somno, & omnem voluptatem illicitam execrabatur illico. O Studiose, carcer ille pro te est, ignes illi pro te sunt, nisi caveas à peccato adeo terribili, aut contractam forte jam consuetudinem extirpes.

6. Societas in inferno non leve tormentum est. Ut si societas beatorum in Cælo ingenti beatum gaudio afficit; ita incredibili modo damnatum torquet societas infernalis. Habet damnatus socios dæmones, de quorum immani foeditate nihil hinc disseram: insultabunt isti & exprobrabunt misero damnato, cur ita amens fuerit, ut relicto DEO adhæserit dæmonibus; cur fidem his habuerit; cur sponte elegerit pœnas istas &c. atque ita ridebunt in interitu miseri.

Habet

Habet & socios eos, quos scelerum complices habuit; demum damnatos omnes. Ne verò ex ipsa hac societate solatium speres; nam quot damnati, tot pœnæ novæ, tot nova tormenta. Finitur omnis in inferno amicitia. Hic frater in fratrem, socius in socium, filius in patrem, amicus in suum antea amicum exurgit, eumque quovis dæmone torquet crudeliùs. Pœnam hanc ideo infligit DEUS; quia damnatus dum viveret, contemptâ DEI amicitia, quæsivit humanam. Studiose, paucis absolvo supplicium hoc re ipsa terribile. Unum quæro: potesne habitare cum dæmonibus, cum damnatis? Certus esto, tui ipsi socii, qui te jam velut amici optimi invitant ad illicita, tormenta tua augebunt in immensum; tu verò eos velut interitus tui causam execraberis frustra & nimis serò. Nunc, quæso, oculos aperi, & sceleratam amicitiam detestare! fuge socium, qui te à pietate aut studiis avocat: neque dæmoni adhæreas peccando, nisi æternum adhærere ei velis patiundo.

Reflexiones. Christus postquam mentionem fecisset fletûs & stridoris dentium in inferno futuri: Intellexistis, ajebat, hæc omnia? Idem ex te jam quære: an intellexisti omnia, quæ dixi? an intellexisti, quid sit infernus, quæ ibi, quot, & quàm terribiles pœnæ? quid concludis, quæso? Pauca dicam; quia suo jam loco inserta sunt, quæ hîc poni debebant. 1. Est in inferno privatio omnis boni; ergo stultè agit,

T

qui

qui privationem hanc peccando incurrit, ne
 privet levi aliquo bono. Voluptate brevi al-
 lectus peccas? stultè agis; quia sic, ne te pri-
 ves voluptate parvâ, privationem omnium vo-
 luptatum accerfis. Vis frui voluptate? fugi-
 jam hanc levem, quam in peccato quæris; alia
 eâ non poteris per æternitatem frui. 2. Audi-
 visti infernum esse locum tormentorum. Quare
 denuo ex te: an poteris sustinere tormenta
 illa omnia? an poteris habitare perpetuò cum
 fame & siti, fœtore & fletu, cum igne perpe-
 tuo? quære ex manibus tuis, ex lingua, ex oculis,
 ex corpore tuo toto, an recensita tormen-
 ta tolerare valeat? Vereor, vereor, ne non
 possis. Auram calidiorem ferre non poteris
 unius dentis dolor propè ad insaniam te adigit
 ne unâ quidem nocte immotus jacere in lecto
 potes; horres cilicium; flagelli etiam nomen ti-
 mes; quâ ergo ratione infernum feres? O frat-
 res mei, exclamat Bernardus, qui jam modicam
 febrim ferre non potestis, quid facietis, quantum do-
 bitis aeterno illo incendio absorpti? quid facies tu-
 ô Studiose? si ferre potes, audacter pecca; si non
 potes, aut disce, & assuesce, aut peccatis illis
 abstine, quibus pœnas illas à DEO statutas esse
 audivisti. Miserere tui corporis, & ama illud
 amore sancto. Si terribilis nimium videtur
 pœna in oculis sustinenda à damnatis; mortali-
 fica oculos, nihil illicitum intueri: si aurium
 tormenta ferre non potes; obstrue illas ad se-
 mones turpes, ad sociorum invitationes &c.

Si gustûs, si odoratûs, si tactûs supplicia te terrent; cave ab omni vitio gulæ & linguæ; non adeò molliter habe corpus tuum, omnia ei concedendo; non extendere audeas manum ad illicita &c. si te terrent tenebræ; cave, quæras locum, ubi clam peccare possis: si foetor, si fletus tibi gravis videtur; cave risus & jocos scurriles; cave vanitatem nimiam in mulcendo odoratu. Verbo: vide, quibus peccatis supplicia illa dixi infligi, & ea fuge, alias pœnam non effugies in æternum.

Affectus. Anima mea, quid agimus? audisti, quàm formidanda res sit infernus. Nunquam Eheu! antea expendisti, quantum malorum sub una hac voce delitescat. O locus tormentorum! privatio omnis boni! cumulus malorum omnium! ô tenebræ! ô foetor! ô fames! ô ignis! ô inferne, quantum te formido! quomodo ego te sustineam? non possum, ah non possum tam immania ferre supplicia! O juste Judex ultionis, agnosco & timeo justitiam tuam; agnosco, quàm terribilem sumas de peccatoribus vindictam. Domine, non possum pœnas tam horridas sustinere; video, delicatus nimium sum: modicus me dolor vexat; & quid facerent dolores illi terribiles & innumeri? Magne DEus, DEus clemens & misericors, ne damnes me! Tu Jesu Crucifixe, qui de Cœlo descendisti, quærere & salvum facere, quod perierat, miserere mei! per pretiosissimum Sanguinem, per mortem tuam, Te rogo, miserere mei! Ne damnes me! ne pretium

tium Sanguinis tui in me perire sinas! ô fontem misericordiæ, si omnes labores tui, omnes dolores perdit in me sunt, quid eos tolerasse prodest? Ne permittas me damnari, quem pretioso Sanguine redemisti! Recordare Jesu pie, quod sim causa tuæ viæ! Doleo ex corde, quod hactenus non serviverim tibi, ô DEus, & sic tantorum suppliciorum me fecerim reum. Doleo, atque utinam, dolorem hunc meum cruentum etiam lacrymis testari possem! testabor operi, mi Jesu, non admittendo posthac aliquid, quo te offendam, & tanta merear supplicia.

Proposita. Ita est, mi Jesu, nihil admittam, quo te offendam, quo tanta merear supplicia præcipuè observabo sequentia. 1. In occasione peccandi recordabor eorum, quæ jam consideravi, & quæram ex me: poterone ferre tormenta infernalibus? atque ita coërcebo me, ne peccem. 2. Cum infernus sit privatio omnium voluptatis, & hanc ego incurram, si nolim me privare voluptate aliquâ illicitâ, malo jam carere hac, aut illa voluptate illicitâ, quâ frui possem in otio, consortio pravo &c. quam hanc captando omnem mihi voluptatis spem adimere. 3. Cum in inferno sit omnis dolor, & ego nimis delicatus ferre etiam levem dolorem nequeam, fugiam omni conatu peccatum, ne tam vario & terribili dolore plectar. 4. Ne puniantur oculi, eos non usurpabo ad videnda illicita. 5. Ne puniantur aures, obstruam eas ad sermones minus castos, aperiam verò bene

mo.

monentibus. 6. Ne puniatur odoratus, omit-
tam quærere vanitatem in odore delicato,
mortificabo me exemplo S. Aloysii in rebus
odoriferis. 7. Ne puniatur gustus, fugiam ex-
cessum & lautitias in cibo & potu; mortificabo
me subinde per jejunium, aut abstinentiam ab
unó alteróve bolo gratiore, à fructuum primi-
tiis. 8. Ne tactus puniatur, nolo tangere in-
honesta; non refugiam molestias in frigore aut
calore, si ita exigat obsequium DEI; non hor-
rebo mortificationes leviores. 9. Ne pati co-
gar pœnam tenebrarum, nunquam quæram
loca, ubi separatus ab hominibus peccem libe-
rius; cogitabo: Deus me videt. 10. Ne pati
cogar fletum infernalem, deflebo jam & expia-
bo peccata mea; nunquam tractabo jocos in-
honestos, nunquam risus illiberales. 11. Ne
famem & sitim ferre cogar, non blandiar ni-
mium gulæ meæ; mortificabo me in cibis aliis
gratioribus; nunquam de cibis meo judicio non
adeò bene paratis conquerar. 12. Ne tolera-
re cogar ignem terribilem, nunquam permit-
tam, ut concipiam ignem illum fœdum impu-
ritatis; omnem umbram peccati, quod castita-
ti inimicum est, abominabor; ne ob levem adeò
voluptatem in æterna incendia me deiiciam.
13. Ne cum dæmonibus æternum cogar ha-
bitare, nolo eis jam obsequi; sociorum invita-
tiones reiiciam; ne eos habeam in inferno car-
nifices meos & tortores: Verbo: fugiam pecca-
tum: vincam me.

Petitio. Christe Jesu, per sacra Vulnera tua, obsecro, da mihi gratiam, ut constans in voluntate hac permaneam, ne poenas illas horrendas sustinere cogar. *Ora quinquies Pater & Ave in honorem Vulnerum Christi.*

Pars II.

Pœnæ Animæ damnatæ.

D*octrina.* Terribilia sunt, quæ hætenus de inferno proposui; sed levia, imò nulla sunt, si conferantur cum illis, quæ supersunt. Pœnæ Animæ jam videamus, quarum tamen aliqua etiam corpus concernunt. Has alii uno nomine vocant Vermem conscientiæ, de quo Scriptura: *Vermis eorum non moritur, & ignis eorum non extinguetur.* S. Augustin. Inter omnes tribulationes humanæ animæ nulla est major tribulatio, quàm conscientia delictorum. Multa autem sunt, quæ nomine hoc comprehensa damnatum torquent, quoad Potentias Animæ, ut vocant singulas.

Memoria Animæ damnatæ, quoquò se vertit, doloris materiam reperit. Respicit præterita, & recordatur voluptatum, dierum genialium, honorum, libertatis, aliarumque, quibus ante fruebatur, illecebrarum. Hæc omnia uno momento videt esse amissa. O quàm hoc grave accidit illis, qui in vita suo genio solum indulgere laborerunt in omnibus per recreationes, cibos, lusus, & nescio quæ illicia. *Ego ille quondam opulentus, gemebat Job in fimo sedens.* Ego,

Ego, ego ille quondam è genio meo vivens, ambulatione, lusu, cibus me pro libitu recreans: ego nuper in lecto suavi; jam super carbones ignitos: ego nuper libertati deditus huc illuc vagabar, quòlibuit; jam vinculis undique constringor: ego nuper inter jocos, choreas & risus, inter potationes & convivias; jam fame & siti premor &c. Ah ubi sunt voluptates illæ meæ? ubi libertas? Transierunt omnia velut umbra. Hæ erunt damnati cogitationes; erunt & tuæ, si jam illicitis frui persistas. Supplicii hujus gravitas ingens est. Quære Bellilarium aliquem è felicitate summa et honore ad carcerem, ad cæcitatem, ad stipem corrogandam dejectum, an non acerbissima accidat præteritæ voluptatis recordatio? De voluptate dum loquor, est, quod maximè à te observari velim. In quo vis peccato quæritur ab homine delectatio aliqua sive vera, sive apparens tantum: hæc sæpe momentanea tantum est, citò transit, subito evanescit. Jam animum adverte. Damnatus recordatur voluptatis illius, quam in peccato quæsit, quàmque ut obtineret, DEum offendit, & tanta sibi accersivit supplicia. Hujus dum recordatur ah! ah, quis exprimet tormentum, quo torquetur infelix! Heu me! heu me! quas ob nugas, inquiet, ob quæ crepundia, ob quas vanitates me in orcum dejeci? ô execranda, ô maledicta voluptas! tantine ergo erant illa scelerum irritamenta, tantine æstimanda præmia, ut eorum gratiâ me ad inferos deturbarem? ô

quantillâ re cruciatus hos redimere potuissent! Jonathas occidi jussus à Saule, hoc unum acerbissimè sentiebat, quòd ob rem adeò leuem mortis supplicium subire cogeretur; hinc gemit: *Gustavi paululum mellis, & ecce morior!* observa voces: *paululum & morior.* Acerbiores erunt damnati gemitus: *Gustavi paululum mellis, paululum voluptatis in consortio illo, in otio illo, in impuritate illa, in cauponis &c. paululum; & ecce, ecce ego propter paululum hoc morior!* ob paululum hoc tam horrenda sustineo! *o paululum!* Studiosè mi, hi erunt certè gemitus damnati: erunt & tui, si damnaris. An non agnosces, paululum fuisse, quod jam quaris in peccato illo tantopere DEO displicente; paululum voluptatis in domo illa impia? paululum. O quàm acerbâ erit hæc recordatio! si sapias, paululum hoc detestare & fuge, ne serò nimis deplores.

Cruciatur præterea Memoria recordatione occasionum, quas habuit, DEO serviendi, vivendi sanctè, pertingendi ad Cælum. Tempus non erit amplius; non occasio vivendi sanctè, & salutem suam operandi. Tempus abiit, occasio elapsa est. O quantus exinde in animo damnati dolor! Cogitabit infelix: ah me! habui tempus, quo poteram servire DEO, peccata admittenda deplorare, orcum evitare; habui: jam præter tristem memoriam nihil superest. Ah! in illo loco tot horas, medios etiam dies perdidisti otiosè confabulando, in plateis stando, somno-

nimium indulgendo &c. ô si vel momentum mihi esset reliquum ! ô si vel particulam temporis haberem, temporis, inquam, illius, quod adeo stultè dilapidavi ! Quis det mihi, ut sim juxta menses pristinos ? ô insanum me ! poteram tunc poenitere : possem jam esse beatus, si tempore illo bene usus fuisssem. O utinam, utinam maledictam illam amicitiam rescuissem ! utinam illam occasionem fugissem ! utinam illam exhortationem, illud amici consilium secutus fuisssem ! ô utinam in proposito illo, quod feci, permanissem ! utinam frequentius peccata mea expiâsem ! utinam generosè vicissem respectum vanum, quo impulsus nolui discedere à sociis, qui à studiis aut pietate me avocabant, aut ad illicita ducebant ! obtulit mihi DEUS occasiones multas, terruit per inspirationes. Scio adhuc, monuit me Confessarius, ut seriò incumberem in extirpationem pravæ consuetudinis, aliàs timendam mihi esse vindictam DEI : ô utinam obsecutus fuisssem ! Monuit me amicus meus, ut seriò negotium vocationis tractarem ; non eligerem sæculum ex miseris illis causis, quibus movebar, recusandi statum Religiosum, quò tamen impelli me sentiebam : ô utinam paruissem ! Scio, quando nuntium accepi de morte alterius sodalis, habui hanc inspirationem : fieri potest, ut & sic tu moriaris, & pereas ; dispone domui tuæ : ô utinam obedivissem ! ô quam facilè salvari potuissem ! uno momento licuit, quod æternitas omnis negabit. Sic gemit damnatus,

T s

mi

mi Studiose; nulla enim acerbior pœna est, ac memoria neglecti tempo is. Memoriam hanc deponere nunquam potest infelix homo: *dolor meus in conspectu meo semper.* Damnatus quidam quæsitus à S. Huberto, quantum dolore hoc torqueretur, reposuit: Infernus inferni est, memoria neglecti temporis. Obsecro te, Studiose, an non & tu ita gemeres, si infelix hæeres inter inferos? an non acerbissimum tibi foret cogitare: ô quàm facile salvari potuissem! quàm facile damnationem declinare! Potest vera Studiosus facili negotio salvari; cum tot occasiones confitendi, communicandi, orandi, sanctè vivendi habeat. Ergo dum tempus habes, operare bonum; nulla particula temporis otiosè perdatur; aliàs timeo, ne hoc serò nimum deplores & ingemiscas: ô si vel momentulum haberem!

Intellectus damnati duas sibi funestissimas imagines semper videt observari, quibus torquetur plurimum. Prima est, Cœlum culpæ propriâ amissum. Secunda, Pœnæ perpetuò tollerandæ. Quod primam attinet, hæc semper damnato occurrit cogitatio: Cœlum perdidisti. O quo dolore miser has voces, hæc tonitrua excipit! Esau, quando primogenituram vili vendit pretio, abit parvi pendens: ubi verò pœterna ei negatur benedictio, irrugit clamore magno: antea parvi pendens, jam irrugit. Non secus peccator peccando vendit Cœlum, abit parvi pendit, sine timore est; non curat, si ei incla-

inclames: Cœlum perdidisti! At verò dum negato Cœli aditu deturbatur ad inferos, ô quo clamore rugire incipit, suamque detestari insaniam! Tum scilicet oculos aperit, & quid Cœlum sit, intelligit. Apprehendet ergo damnatus, quanta sint Beatorum gaudia, quæ felicitas; & considerabit se ad eum finem fuisse creatum, ut gaudia tanta obtineret, quæ jam suâ culpâ neglexit; tum enim verò exardescere dolor, tum furere, fremere, ululare, rugire miser. *Videntes turbabuntur timore horribili*, ait Scriptura. S. Chrysost. affirmat, decem mille gehennas tanto non fore supplicio damnatis, quanto est, à Beatorum gloria excidisse. Lysimachus Rex siti graviter pressus, totum regnum suum uno haustu aquæ hostibus vendidit: vix sitim levârat, cùm ecce cognoscens insaniam suam exclamabat: ô me miserum, qui me regnumque meum tantillo corporis oblectamento perdidisti! Damnatus, qui vili voluptate in peccato quæsitâ, regnum cœleste perdidit, horrendum inter inferos identidem ululabit: ô me miserum, qui me tantumque regnum tantillo oblectamento perdidisti! Adverte, duo dicit: Regnum perdidisti, vel vendidisti; hoc primum est: tantillo oblectamento; hoc alterum. Regnum vendidisti, ô quale illud, & quàm felix? fruuntur jam eo condiscipuli mei, socii & fratres mei; ego exclusus æternum! Ah non ideo creatus fueram, ut hîc inter inferos torquerer, sed ut æternum in regno illo lætarer! ô si id operis præ-

præ-

præstitissem! jam viverem in regno illo beatus
 viverem, ut condiscipuli illi mei, æternum fe-
 lix. Ah! vivit ibi ille, & ille notus meus, ami-
 cus meus, à me olim contemptus; ego, ego
 regnum perdididi! ô Cœlum, sicne in æternum
 te perdididi? tene ergo cum hoc tormentorum
 loco commutavi? ô jactura! periit finis meus,
 & spes mea à Domino periit! Verum ô vulnus!
 quantillo oblectamento periit! ah pro tantilla
 voluptate, quam in peccato illo quæsivi, pro
 tantilla voluptate Cœlum perdididi! ô paululum
 mellis! si mundum universum obtulisset da-
 mon, non debebam hoc fecisse; & ecce! ob-
 tulit tantum paululum! ô me! ô me insanum!
 O Cœlum! ô Jactura! Hi erunt gemitus: hæc
 imago versabitur ob oculos. Hinc Doctor qui-
 dam damnatus apparens, quæsitus, quid de scien-
 tia sua haberet reliquum, respondit: hoc unum
 scio, quod perdiderim tempus irreparabile; per-
 diderim Cœlum, & debeam semper ardere.
 Martinus Lutherus circa vitæ finem Cœlum
 suspiciens sæpè exclamare auditus est: Martine,
 qualem patriam perdidisti! ô qualem patriam
 perdidisti! An non hæc essent tuæ voces, mi
 Studiosè, si hæeres inter inferos? ô qualem
 patriam perdididi! & quantillo oblectamento!
 Jam quæso te, examina, an voluptas illa, quam
 in peccato quæris, digna sit, pro qua Cœlum
 perdas? Cogita, quid sit Cœlum perdere? fuge
 modicum, paululum, momentaneum, ne per-
 das æternum & cœleste.

Al-

Altera Imago, quæ damnati animo semper obversatur, est cumulus suppliciorum tolerandorum. Poenæ simul omnes per totam æternitatem sustinendæ fatigant miseramentem. Inde surgit furor in dæmones, ceu hostes suos, à quibus ad malum inductus est; furor in DEum ipsum, cui velut tyranno maledicit; furor in se, dum sibi ipsi, suæ insanix, parentibus, & cui non? mille imprecatur diras. Quo successu? Rident dæmones, & ei insultant. : ridet DEus in interitu impii : cæteri si damnati sunt, pariter in hunc ceu carnifices insurgunt. Studiose mi, an leve hoc & tolerabile putas? non putem ego; scio enim, reum aliquem, cui mors denunciata est, assiduâ mortis sustinendæ memoriâ non minùs affligi, ac morte ipsâ. Et quantum est audire risus dæmonum? videre se desertum ab omnibus? ab omnibus afflictum? Agrotum aliquem quære, quantum sentiat, si videat se deserì ab amicis suis; non juvari à proximis, quin etiam rideri & contemni? certè vulnus est ipso morbo atrocius. Non secus damnato erit. Quò enim se convertat miser? an sursum levet oculos? videt iratum vindicem DEum, & sentit, quanti constet eum irritasse. An DEI aut Sanctorum opem imploret? rident in interitu hominis damnati: clausa est clementiæ janua. An ad Patronos olim suos, si quos coluit, confugiet? frustra ab eis flagitat opem; nec guttulam aquæ obtinebit. An ergo ad dæmones? tortores sunt, hostes sunt. An ad dam-

dam-

damnatos? carnifices sunt, licet antea focii & amici. Quid ergo? an ex necessitate, ut ajunt, virtutem faciet, & patienter feret, sicut nonnulli stultè sentiunt, fieri posse? ô patientia! ô te ignarum, quid sit Infernus, si ita sentias! credisne ullam tam ferream esse patientiam, quæ vel ad horam in tantis cruciatibus possit persistere? patientiamne tu apud inferos esse credis? quæso, iniice te in fornacem ardentem; experire patientiam. Stridor scilicet dentium, fletus, blasphemix, maledictiones, hæ, hæ erunt Patientia. Ex his omnibus oritur Poena alia.

Desperatio. *Periit finis meus, & spes mea*, gemit damnatus quilibet; periit spes auxilii, spes redemptionis. Spes lenimen est in omni malo. Aegrum spes reparandæ sanitatis consolatur. In inferno spes nulla residet, sed continua desperatio ob copiam, magnitudinem, æternitatem poenarum. Furit subinde æger, qui diutius morbo premitur, proiicit à se omnia, homines Superosque desperabundus execratur. Ah quid damnatus aget dolore non uno, sed innumeris punitus undique & cruciatus? quò se convertet? quod tangit, dolor est; quod audit, dolor est; quod videt, dolor est; quod gustat, dolor est; omnia, omnia dolor; & spes solatii nulla. Maledicit DEO, & tamen obedire eadem vel invitatus debet patiendò: clamat, & nemo flectitur, nemo eripit, nemo compatitur: hinc furor, fremitus, desperatio. Studiose mihi, an levis hæc poena est? Cogita te morbo aliquo

v.g.

v. g. uno dentium dolore, premi; jacere in cubiculo tuo, clamare opem aliorum, sed neminem succurrere die toto. Quid ages interim fame, siti, dolore pressus? finge, venie sub vesperum aliquos, quorum opem petiisti; hos verò tibi insultare, te illudere, verberibus etiam excipere. Quid ages? quo animo eris? Adde, venire Medicum, qui dicat, te toto anno sic pati debere, nec spem esse sanitatis? ô ut fures, ut fremes & ululabis miser! ô mi Studiose, & quid demum hoc est, si inferno conferas? desertus ab omnibus, ab omnibus irrisus, aut cruciatus quid ages? Considera, quæso, quod dixi, & vitam sic institue, ut tanta mala non sentias. Cave potissimum, ne DEO ad sanctiorem fortè statum vocanti aures obtures; aliàs & suas DEus obturabit; ipse enim est, qui dixit: *Vocavi vos, & renuistis, ego quoque in interitu vestro ridebo.*

Alias Inferni pœnas non recensco. Unam eamque omnium acerbissimam adhuc memoro. Acerbissima est; sed à nobis non capitur; quia quantum bonum DEus sit, non agnoscimus. Pœna illa Pœna damni vocatur, atque in eo consistit, quòd damnatus perpetuò exclusus sit DEI aspectu & fruitione. Hæc quanta sit, quis explicet? *Intolerabilis est gehenna*, ait S. Chrys. *sed intolerabilior DEI amissio.* Quin mille inferni tormenta hoc unum non adæquant. Hoc certum est; sicut beatitudo Sanctorum est videre DEum, DEO frui; sic Infernus damnatorum est, DEO carere. Si damnati inter recensitas

an-

antea pœnas videre DEum possent, pœnam nullam sentirent, beati forent. Ah, si damnatus magnitudinem pœnæ hujus loqui posset! Dæmon ex obsessio fassus est, se omnia inferni tormenta libentissimè toleraturum, si vel semel daretur DEum aspicere. O si hoc agnoscere-mus! verum abscondita sunt hæc ab oculis nostris. Parvulus videns matrem suam mori, non multum curat; quia nescit, quantam jacturam patiat. Ita & nos pœnam hanc non curamus; sed ô! ô quàm aliquando sentiemus, si eam subire cogemur!

Reflexiones. Desinamus alias inferni pœnas prosequi; sufficient dicta hæcenus, ut credas, rem planè horribilem esse damnari. Veniam ad particulares conclusiones, quas singulari studio lege.

1. Infernus res tam formidanda, cum omnibus suppliciis suis pro quo ergo est? pro quo conditus est à DEO? cui destinatus? quinam in eum deiiciuntur, aut deiici possunt? Scias, creatum esse infernum pro rebellibus Angelis; quando Cælo sunt deturbati, & assignatum esse pro omnibus illis, qui more Angelorum illorum nolent tendere ad finem suum, nollent DEum laudare, revereri, DEO servire: verbo, pro illis, qui essent peccaturi: pro peccatoribus est Infer-nus iste, sive sint Cæsares, sive rustici, sive nobiles, sive ignobiles. Deiici possunt omnes ad Tartara, qui peccant, & eo quidem momento, quo peccant, & primâ quidem vice, quâ gravi-
ter

ter peccant. Studiose mi, totum te jam postulo; multas enim & terribiles veritates proposui; si non in lapidem obriguisti, trepidabis. Infernus est pro peccatoribus; ergo etiam pro me, pro te, pro omni illo, qui DEum graviter offendit; ergo mortaliter peccans meretur puniri omnibus illis pœnis, quas recensui. Mortaliter peccans, & quidem vel semel tantum mortaliter peccans meretur fame, siti, foetore, tenebris, igne, aliisque Orci suppliciis puniri. Cre-disne hoc? & non toto corpore contremiscis? non horres ad peccati unius malitiam? Semel etiam tantum mortaliter peccans meretur infernum. Ah iterum iterumque hoc tecum repete: semel tantum mortaliter peccans meretur infernum. Unicus deliberatus in rem turpem consensus, unicum desiderium impium, deliberatum, unus discursus impurus cum delectatione auditus, unus tactus nefarius, unum perjurium, una Sacri die festo neglectio voluntaria meretur infernum! Sunt, sunt inter inferos, qui ob unum unicum peccatum puniuntur in inferno æternum. Sunt, qui in primo peccato mortali mortui sunt & deturbati ad inferos, æternum ibi cruciandi. Ah Studiose, quid concludis? an non aperte colligis, peccatum unum mortale rem esse tam terribilem, tam enormem, quæ nullo humano intellectu comprehendi possit? O peccatum quid es? quid es, ô peccatum? Studiose, nunquid DEus iustissimus est; supra meritum non punit? punit nihilominus peccatum unum

U

pee-

pœnis infernalibus; ergo peccatum sic meretur puniri; ergo peccatum res est malitiæ prorsus terribilis. Credidistine hoc hætenus? an huic conformiter vixisti? O quàm leve fuit tuo iudicio peccatum, in quo tanto jam tempore hæres! quàm leve! Muta, quæso, tandem iudicium tuum, & certus esto, rem terribilem esse peccatum grave. Cogita sæpius: peccatum unum punitur à iustissimo DEO pœnâ infernali; ergo res gravissima, formidanda est.

2. Si peccatum unicum meretur pœnas inferni; ergo qui vel semel mortaliter peccat, meretur ad infernum detrudi. Ita est. Et sic detrusi sunt Angeli innumeri ob unicum peccatum solâ cogitatione admissum; & sic detrusi sunt Studiosi non pauci; nam & DEus, DEus Studiosorum est, & vindex. Credis hoc? jam ergo attende, quid loquar. Qui semel graviter peccat, meretur detrudi ad inferos; peccâstine semel saltem graviter? loquere sincere: quare conscientiam. Fortè non semel tantum, sed vicies, centies & ampliùs peccâsti graviter. Quid ergo meritus es? Peccans graviter meretur infernum: peccâsti graviter; quid meritus es? fateri & contremiscens dic: eheu infernum sum promeritus! Si mortuus essem in illo loco, illo tempore, quo peccatum illud grave feci, hærerem jam inter ignes illos terribiles. Sic est, mi Studiose, vera loqueris. Jam ex te quero: si promeritus sis infernum, cur nondum in eodem ardes? cur non eò detrusus es in peccato, sicut

sicut Angeli rebelles, sicut Studiosi plures? Quis te servavit? quis? dicam, tu si potes, non obstupesce. DEUS, DEUS, & quidem (ad quod Cœli omnes obstupescant) DEUS à te offensus te servavit, ne in peccato morereris, & æternum perires. O mi Studiose, hoc dum audis, quales, quæso, cogitationes ascendunt in corde tuo? DEUS à te offensus per tot peccata, iste DEUS te servavit, ne perires. Si hic te non servasset, arderes jam inter Tartara, æternum creatura infelix. Tardasne adhuc, ô Studiose, nec humi te abiicis, pedibusque Salvatoris advolutus exclamas: ô Jesu! ô Jesu mi! quid est hoc? ô Jesu! ô Jesu mi! ô misericordia! ô bonitas! tu me servasti, ne perirem? tu me servasti, ne damnarer? ô Jesu! ô bonitas! quid enim aliud dicam? Optarem hîc, mi adolescens, ut præter morem prostratus coram Crucifixi effigie, gratias DEO tuo ageres pro beneficio adeo insigni. Voces & verba tibi suggeret agnitio tantæ gratiæ.

3. Servatus es à DEO tuo, ne in peccato tuo perires. Quid ages jam? an non agnosces semper & prædicabis hanc DEI in te bonitatem? Nota, quod dixi: hanc DEI in te. Cur enim tibi pepercit, non aliis? cur te servavit, & non Angelos? cur te, & non tot alios Studiosos? DEI bonitas est causa omnis. DEI bonitas ex solo sui in te amore te servavit. Hunc amorem an non par est semper agnoscere & deprædicare? nihil justius. Quid verò retribues? quomodo gratitudinem exhibebis? Imaginare tibi

reni, quæ nunquam fiet. Alloquatur DEUS animam Studiosi damnati, & dicat: ecce, merita quidem es, ut æternum tolerare pergas illa tormenta, quæ sustinuisti hæctenus; sed ex infinito erga te amore liberabo te, si gratam te exhibere velis bonitati meæ? Quid, quæso, ageret, quid diceret anima talis? O Domine, Domine, quam fideliter tibi serviam! ah dies noctesque in tua laude consumam: faciam, quodcunque tibi placet: tolerabo, quæcunque mihi imposueris: nihil me à tui amore avocabit: omnia mihi levia erunt, omnia suavia; jube tantum, Domine, quod placet. Sic illa certè diceret. Et si ad vitam hanc rediret, an putas eam non statutam esse promissis suis? an putas, eam in DEI servitio unquam fore tepidam? an putas, eam tantum beneficium oblivioni esse tradituram? procul ista omnia. Impossibilia hæc omnia forent recordatio enim poenarum, quibus præ iniuriis aliis à DEO optimo liberata esset, talis non pateretur. An fortè ad peccata priora denuo aspiraret? si deliciae ei exhiberentur: voluptates, si lucra ingentia, an deduci se denuo ad peccatum permetteret? minimè: res ei impossibilis foret peccare, non tantum quia scit, quàm horrendis in inferno poenis peccatum puniatur; sed quia impossibile ei foret offendere eum, à cujus bonitate tantis fuisset liberatus beneficiis. Quomodo possum hoc malum facere, exclamaret, & peccare in Dominum meum? quomodo possum in Dominum meum? in liberato-

ratorem meum? Sic certè diceret: sic ageret. Tu ipse an non idem & diceres, & ageres, si mortuus olim in peccato fuisses, & hærens inter inferos post aliquot annos liberareris? an non DEO diligentissimè servires? servires planè; quia expertus agnosceres, te liberatum esse tormentis talibus, ad quæ evitanda nihil non decet suscipere. At quæso, an id modò agis? an jam servis DEO, sicut eo in casu servires? nihil minùs. Cur? DEus me non liberavit, inquires, non eripuit me ex inferno. O te cæcum! te amentem! peccaveras; meritis fueras infernum: pepercit DEus, non detrusit ad Tartara, sicut poterat. An hoc non est Orco liberare? an hoc non majus beneficium est, ac quod tibi præstaret, si inter inferos jam hærentem inde eriperet? Crede mihi, multò majus est. Multò magis jam obstrictus es DEO, ac esses, si post aliquot annorum supplicia ex inferno te eripuisset. Dubitas? Quæro ex te: sunt fures duo; uterque meretur exilium: Rex proscribit unum, alterum æquè reum non proscribit, sed pœnam statim condonat; primum etiam post unius anni exilium revocat. Edissere, cui Rex majus beneficium præstitit? an ei, quem proscriptum revocavit; an alteri, quem non proscripsit? huic sanè posteriori. Tibi applica: plus tibi divina bonitas præstitit, dum inferos meritum, non damnavit, quàm si damnatum, deinde eripuisset. Penetra hoc ceu rem momenti maximi, & jam ulterius responde: si in eo casu, quo te

damnatum DEus liberaret, omnia ageres DEus amore, si ei diligentissime servires, quid jam a te præstandum, cum DEus multo maiore beneficio te affecerit? An non ingratissimus esses, si refugeres ei servire per annos pauculos, cuius bonitas effecit, ne arderes per annos infinitos? an non par est, ut ardua omnia & adversa, quæ DEus fortè immittet, lætus suscipias à manu domini cogitans: graviora meritis sum: penam æternam DEus mutat in temporalem; quomodo ergo conquerar? non conqueritur miles, qui loco patibuli, quod meritis est, cogitur sustinere alapam. An non diabolica foret temeritas, si DEum in te beneficium vel unico etiam peccato auderes offendere? potesne, quælo, offendere eum, qui, ne æternum perires, te servavit? potesne ei quidpiam negare? petit à te, ut servias DEO optimo, ut coniortium illud declinēs, hoc peccatum fugias; an recusare poteris? Barbarus es, portentum es, Dæmone peior es, si hoc agas, si adhuc peccare audes, si hominis gratiam DEum offendere præsumis. Servatus ab inferno totus ad nutus illius esse debet, à quod se servatum esse meminit; cum etiam bestię benefactoribus suis ad mortem usque gratae existant & fideles.

4. Servatus es ab inferno; damnatus non fuisti. An ideo salva jam sunt omnia? an one discrimen evasisti? ah minimè! potesne ergo adhuc damnari? potesne in Orcum detrudi? quid iudicas? ne dubites: fatere palam, licet non abs-

absque horrore : possum eheu ! adhuc possum
damnari ! possum damnari ego , qui hæc tibi
propono : potes damnari tu , qui ista legis : pos-
sunt damnari condiscipuli tui : possunt homines
omnes damnari. Ah horrenda cogitatio : pos-
sum damnari ! possum incidere in pœnas tam
horrendas. B. Ludovicus Bertrandus ingenti
semper horrore concussus fuisse legitur ad me-
moriam huius : possum damnari ; hinc morti jam
proximus ad astantes sibi Religiosos ajebat : Ah
orate pro me , fratres mei , orate pro me ! possum
adhuc damnari ; orate pro me ! Possum damnari !
ô res planè terribilis ! homo sum ; peccare possum ,
possum mori in peccato , & sic possum damnari !
non nisi uno gradu absum ab inferno. Capis
hoc , Studiose ? an non ad memoriam rei hujus
toto corpore trepidas ? sanè si Catholicus es , si
attendis , quantorum malorum cumulus sit in-
fernus , non potes non contremiscere. Nolo
autem , ut vano in terrore consistas. Damnari
potes ; potes etiam evadere orcum. O lætum
nuntium ! possum evadere orcum ! cùm ergo
tanti momenti res sit damnari , quid non agen-
dum est , ut evadas orcum ? an aliquid recusas ?
ah , si intelligis , quid infernus sit , nihil recusabis.
At , si juberet DEus relicto mundo , petere ere-
mum , vivere inter bestias , non nisi herbis vesci ,
frigidiâ levare sitim ; si juberet jejuniis , flagellis ,
ciliciis corpus macerare , affligere , trucidare ?
an grave nimium censeretur deberet , si hac ratio-
ne evadi infernus posset ? minimè ; nam ubi de

tormentis infernalibus agitur, levia sunt reliqua omnia; nihil ei in toto mundo durum videri potest aut difficile, qui scit, quid infernus sit. Verum tam ardua DEus non exigit. Unum petit à te, quod continetur verbis illis: *Declina à malo, & fac bonum*: hoc est, fuge peccatum. Unum ad evitandas inferni pœnas medium est, fuga peccati: nihil me, nihil te tuum ab inferno potest; præter hanc peccati fugam. Peccatum, qui non committit, securus est ab inferno. Quid statuis, Studiosè? an adhuc peccati cujusdam voluptate teneris? oculos, quæso, aperi, & quò ruas, attende. Difficile ais, accidet mihi abstinere ab illo consortio, ab illa consuetudine mala &c. Quæso, quid loqueris? an grave tibi aliquid videri potest, per quod evitari potest damnatio? an leve adeo malum est infernus, ut ejus evitandi causâ difficultatem omnem superare non debeam? & quæ tandem difficultas, abstinere à re tibi dilecta, sed noxia? an ergo facilius est orcum subire, ac à re hac abstinere? si facilius est, pœnam meâ, elige orcum: aut enim eligendus orcus, aut fugiendum peccatum. Ego certè non video, quid DEus levius exigere potuisset à nobis. Ad evitandam mortem quid levius exigere Bellidux à milite potest, quàm sustinere alapam? Si miles conqueri de difficultate hac vellet, aut deliberare, num alapam, an mortem eligere præstaret, an non desiperet? Tibi applica, & insaniam corrige: Fuge peccatum. Si vero pec-

peccatum admissum est, an tunc de salute actum? an nullum restat infernum evadendi medium? Latere, & Divinæ bonitati gratias agere superest etiamnum medium. Quale illud? S. Basilium audi: *Peccavimus, fratres, ait, aut pœnitendum, aut ardendum!* Si peccasti, & infernum evadere cogitas, unum habes remedium, Pœnitentiam. Aut pœnitendum, aut ardendum! An horres nomen Pœnitentiæ? ah ego nomen inferni magis timendum censeo: inferni pœnæ mihi nimium terribiles sunt: Pœnitentia licet primo aspectu aspera, non tamen intolerabilis est. Ex duobus ergo malis minus eligam. O sancta Pœnitentia, deosculor te, te amplector! Omnia mihi levia sunt, si inferni recorder. Quid me jubes facere, ô Pœnitentia? Sic ego sentio, & quæro, mi Studiosæ; non dubito, quin idem tu quoque sentias. Avesne ergo scire, quid jubeat Pœnitentia? Teste S. Gregorio jubet peccata admissa deplorare & expiare, deplorata verò non repetere. Expiare debes peccata per Confessionem seriam, deflere per frequentes actus Contritionis, expiare per susceptas sponte mortificationes in rebus etiam licitis, non repetere peccata, non denuo offendere DEum. Hoc jubet Pœnitentia. Ergo firmiter propone, accuratè omnia à te peccata facta confiteri, te emendare in mala illa consuetudine; elice sæpè actus doloris; adhibe mortificationes frequentes; gere te ut pœnitentem; non quære delicias in cibo, potu, vestibus,

U s

stibus,

stibus, floribus, odoribus, lecto, somno &c. subtrahe tibi ea, quæ subinde arrident gustui & appetitui; sustine, quæ occurrunt in DEI seruitio duriora v. g. frigus & calorem in templo, aut scholis, laborem in studiis &c.

5. Si in peccato moriens damnatur; ergo admissio fortè per humanam infirmitatem peccato statim properandum est ad Confessionem; vesperi verò eundem non est cubitum, antequam per Contritionem peccatum deleveris; ne forte in peccato de nocte moriaris, & miserè æternum pereas, quod plurimis contigit.

6. Si vera sunt, quæ audivimus ex damnatis, quid defleant, quo torqueantur; ergo plane aliud iudicium est, quod illi formant, ac quod tu jam formas. Affligit eos recordatio male consumpti temporis; tu leve quid credis tempus otioso perdere. Illi, ut momentum unicum redimerent, omnia læti paterentur; tu tot quotidie horas perdere non dubitas. Illi voluptatem in peccato quæsitam detestantur; tu velut rem magni momenti eam quæris. Illi deplorant, quod cœleste regnum tantillo vendiderint; tu vendis denuo, & rides. Illi per mille annos læti sustinerent Orcum, si DEum intueri possent; tu de hoc nullam curam geris. Illi peccatum, velut pœnarum omnium fontem execrantur; tu etiamnum amas & retines. Illi omnia agerent ad DEI obsequium, & paterentur læti, si à DEO liberarentur pœnis infernalibus; tu ab illis per DEI bonitatem servatus, tam te pides

pidè DEO servis; offendis etiam DEI bonita-
tem. O Studiose, erras sic agendo. Muta
hanc vivendi rationem: damnatorum iudicium
sequere, & secundum illud vitam tuam institue.

Affectus. O Jesu! ô amor mi! ô bonitas infi-
nita! ô Salvator amantissime! ô qui habes cla-
ves mortis & inferni! timor & tremor venerunt
super me, dum terribiles illas inferni pœnas
considero! Gratias tibi ago pro agnitione mi-
hi concessa. Non vis mortem, ô Jesu, agnos-
co nimium; si enim voluisses eam, justè me dam-
nâsses millies. Fateor, ô Jesu, peccavi, & verè
deliqui, & ut meritis eram, non recepi. Si egis-
ses mecum juxta meritum meum, arderem jam
inter inferos infelix cum multis aliis, quos mi-
norum scelerum reos deturbâsti ad Tartara. O
misericordia! quid egi, Domine, ut me serva-
res præ mille aliis? nihil, nihil penitus egi. Tua
sola bonitas me servavit ab inferis. Gratias, ô
Jesu, gratias immensas ago huic tuæ in me bo-
nitati! Laudent te meo loco creaturæ tuæ
omnes, & gratias persolvant. Verum quas ego
tibi hætenus egi gratias? Erubesco, ô Jesu, &
confundor totus. Potuine ego usque adeò bel-
luinus esse, & te DEum Servatorem meum post
tantam exhibitam mihi gratiam adhuc offen-
dere? ô monstrum ingratitude! debebam
tibi per mille etiam sæcula servire ferventissi-
mè; & ausus sum te offendere? ô Jesu! cor
mihi dolore rumpitur. Doleo! doleo! plus
dicere non possum! doleo ô Jesu! erravi! ah
quis

quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, ut desiccam ingratitude nem hanc? Jesu mi, quid egi! ausimne petere, ut hanc mihi ignoscas? ô Jeſu, si me respicio, non ausim; sed si sanguinem tuum, si misericordiam tuam attendo, audeo ô Jesu, & spe magnâ animatus venio, procido, rogo, oro, ingemino: Jesu, propitius esto mihi peccatori! dimitte mihi universa delicta mea! parce mihi!

Proposita. Posthac alius ero, ô Jesu! agnosco, quantum tibi debeam. Servâstime, ne damnarer: agam tibi pro hoc beneficio indies gratias; cum gaudio tibi serviam; omnia membra ad tuum obsequium impendam; abstinebo ab omni eo, quod tu jubes; agam omnia, quæ præcipis; nullum erit tempus, quo vel à socio, vel voluptate seductus te offendam; non enim possum, non possum te DEum meum meum amantissimum amplius offendere; hoc peccatum N. præcipue fugiam cum gratia tua. Quia verò licet servatus ab inferno, tamen adhuc damnari possum, si peccem, aut de peccatis poenitentiam non agam, firmissimè statuo. 1. peccatum omne seriò fugere, præcipue illud, quod audiavi à damnatis deplorari, ut est neglectus temporis & occasionum &c. 2. de peccatis admissis Poenitentiam agam; confitebor illa accurate; frequenter eliciam actus contritionis; mortificabo me variis modis v.g. flectendo modestè sub oratione, abstinendo à delicatiori bolo, & à primitiis fructuum, vincendo

do me manè in surgendo, tolerando patienter labores scholasticos, non recusando frigus vel calorem in DEI servitio &c. 3. Vesperis nunquam ibo cubitum sine Examine, aut saltem sine contritione perfecta elicitâ. Omnia agam, ut infernum evadam.

Petitio. Jesu mi., scis, quòd seriò ista facere proponam; labar tamen, nisi tu des gratiam; hanc ne mihi deneges, ô Jesu, sic per Passionem & mortem tuam rogo. Colloquiorum loco ad DEum, B. Virginem & Sanctos, adhibe Litanias de omnibus Sanctis, eo fine recitando, ut per istorum intercessionem evadas supplicia infernalìa.

Consideratio X.

De duplici Aeternitate.

Recitatâ oratione, imaginare tibi è parte una Cœlestem gloriam cum omnibus gaudiis in ea contentis; ex altera Infernum cum omnibus suppliciis; in medio verò Angelum, qui tibi voces has inclamet: *Ibit hamo in domum aeternitatis suæ.* Roga gratiam singularem, ut bene agnoscas terribile Aeternitatis mysterium, ne beatam amittens, infelicem subire cogaris Aeternitatem.

Pars I.

Quid sit Aeternitas?

Doctrina. Datur Aeternitas. Res certa, & de fide est. *Non habemus hîc manentem civitatem, ibimus*